

Ändring av direktiv med avseende på skattemyndigheternas tillgång till information om penningtvätt

Finansdepartementet

2016-09-07

Dokumentbeteckning

KOM (2016)452

Direktiv om ändring av direktiv 2001/16/EU med avseende på
skattemyndigheters tillgång till information om penningtvätt

Sammanfattning

Förslaget innebär att det införs bestämmelser som ger skattemyndigheter tillgång till information som samlats in genom penningtvättsdirektivet.

Ändringarna i förslaget innebär att direktivet om administrativt samarbete i fråga om beskattning kompletteras med en punkt som ger skattemyndigheterna tillgång till de mekanismer, förfaranden och den dokumentation och information som avses i vissa bestämmelser i det fjärde penningtvättsdirektivet. Det gäller bl.a. information om verkliga huvudmän.

Regeringen välkomnar arbete som syftar till att förhindra skatteflykt, skatteundrandragande och skadlig skattekonkurrens. Om skattemyndigheter får tillgång till information som samlats in genom penningtvättsdirektivet ökar deras möjligheter att motverka skatteflykt och skatteundrandragande. Regeringen är positiv till kommissionens förslag men det finns vissa tekniska frågor. Vidare anser regeringen att tiden för genomförande bör skjutas fram.

1.1 Ärendets bakgrund

Direktiv 2014/107/EU om ändring av direktiv 2011/16/EU antogs 2014 och är tillämpligt sedan den 1 januari 2016 i 27 medlemsstater och från den 1 januari 2017 i Österrike. Detta direktiv genomför den globala standarden för automatiskt utbyte av upplysningar om finansiella konton i skattehänseende inom EU. Det säkerställer att information om innehavare av finansiella konton rapporteras till den medlemsstat där kontohavaren har sin skatterättsliga hemvist.

Direktiv 2014/107/EU förutser också att, om kontohavaren är en mellanhand (dvs. en passiv icke-finansiell enhet), ska de finansiella instituten genomlysa den enheten och identifiera och rapportera de personer som har bestämmande inflytande (verkliga huvudmän enligt terminologin för åtgärder mot penningtvätt). En viktig komponent i tillämpningen av direktivet om administrativt samarbete inbegriper således ett steg som vilar helt på upplysningar för att bekämpa penningtvätt när det gäller att identifiera personer med ett bestämmande inflytande.

Det fjärde penningtvättsdirektivet (direktiv [EU] 2015/849) innehåller bestämmelser om att information och dokumentation ska lämnas till andra myndigheter än skattemyndigheterna om bl.a. legala innehavare och verkliga huvudmän, inom ramen för åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Detta är uppgifter som spelar en avgörande roll även för skattemyndigheternas tillämpning av direktiv 2014/107/EU.

Det nu aktuella direktivförslaget innebär därför att skattemyndigheterna ska få tillgång till den information och dokumentation som inhämtas enligt det fjärde penningtvättsdirektivet och som samtidigt är av betydelse för skattemyndigheternas tillämpning av direktiv 2014/107/EU.

Kommissionen presenterade förslaget den 5 juli 2016.

1.2 Förslagets innehåll

Detta förslag ändrar direktivet 2011/16/EU om administrativt samarbete (såsom ändrat genom direktiv 2014/107/EU, direktiv 2015/2376/EU och direktiv 2016/88/EU) på så sätt att det inför en bestämmelse som ger skattemyndigheterna tillgång till viss information som samlats in genom penningtvättsdirektivet.

Ändringarna finns i artikel 1 i förslaget och innebär följande:

Artikel 22 i direktiv 2011/16/EU kompletteras med punkt 1a som ger skattemyndigheterna tillgång till de mekanismer, förfaranden gällande verkligt ägande och kundkontroll, och den dokumentation och information som avses i vissa bestämmelser i det fjärde penningtvättsdirektivet. Det gäller bl.a. information om verkliga huvudmän. Denna punkt är ett tillägg till artikel 22 om medlemsstaternas särskilda skyldigheter, i stället för artikel 8.3a som specifikt genomför det automatiska utbytet. Detta enligt kommissionen eftersom ett automatiskt utbyte oundvikligen leder till ett utbyte av upplysningar på begäran och spontana utbyten vad gäller kvalitet och fullständighet i de upplysningar som utbyts automatiskt. Detta kan också föranleda ytterligare undersökningar till exempel i konton eller andra tillgångar som inte är föremål för det automatiska utbytet. Om punkten skulle läggas till artikel 8.3a skulle skattemyndigheters tillträdesbehörighet också krävas i samband med sådana utbyten. De särskilda skyldigheterna som sedan tidigare regleras i artikel 22 avser i huvudsak att medlemsstaterna ska vidta åtgärder som behövs för att direktivet ska fungera på ett ändamålsenligt sätt.

Det föreslås att medlemsstaterna senast den 31 december 2016 ska anta och offentliggöra de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet, och börja tillämpa dessa bestämmelser från och med den 1 januari 2017.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Det behöver analyseras närmare vilka konsekvenser förslaget eventuellt kan få i fråga om sekretess och dataskydd. Därutöver krävs det vissa ytterligare förfaranderegler.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Det är i nuläget inte möjligt att avgöra om förslaget kommer att innebära något merarbete för Skatteverket eller för Finansinspektionen. Det är inte heller i nuläget möjligt att avgöra hur stor effekten på skatteintäkten kan tänkas bli. Utgångspunkten är att eventuellt merarbete som kan uppkomma för Skatteverket eller för Finansinspektionen ska hanteras inom givna resursramar.

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Att motverka skatteflykt och skatteundandragande är en hög politisk prioritering för regeringen. Regeringen välkomnar arbete som syftar till att förhindra skatteflykt, skatteundandragande och skadlig skattekonkurrens.

Nyttan av att ha harmoniserade regler mot skatteundandraganden måste dock vägas mot medlemsstaternas befogenheter och möjligheten att kunna införa och behålla egna nationella regler.

Regeringen är positiv till kommissionens förslag men har finns vissa tekniska frågor. Vidare anser regeringen att tiden för genomförande bör skjutas fram.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Flera medlemsstater är positiva till syftet med förslaget men anser att tiden för genomförande, senast den 31 december 2016, är alltför kort.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har remitterats. Remisstiden gick ut den 31 augusti 2016. Skatteverket tillstyrker förslaget. Näringslivets regelnämnd avstyrker förslaget, med motiveringen att det leder till ytterligare kostnader för berörda företag för bl.a. utlämnande av omfattande informationen till ytterligare en myndighet. Föreningen Auktoriserade Revisorer (FAR) finner det angeläget att en avvägning görs mellan behovet av ökad transparens i skattefrågor och den enskildes intresse av sekretess. Juridiska fakulteten vid Stockholms universitet anför att artikel 8 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna bör beaktas vid kommande implementering och har i övrigt inget att erinra mot förslaget. Svenska Bankföreningen, Svensk Försäkring och Svenskt Näringsliv menar att det bör preciseras exakt vilka uppgifter Skatteverket ska få tillgång till och varför det är nödvändigt samt att tidpunkten för genomförande i nationell rätt bör skjutas fram. Sveriges advokatsamfund har, utöver den kritik som i tidigare sammanhang i fråga om automatiskt informationsutbyte med hänsyn

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Förslaget har samma rättsliga grund som direktiv 2011/16/EU, dvs artikel 115 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF). Enligt artikel 115 FEUF beslutas skattefrågor med enhällighet i ministerrådet, efter att Europaparlamentet och ekonomiska och sociala kommittén har hörts.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Subsidiaritetsprincipen

Kommissionen anger att föremålet för dessa ändringar har samma rättsliga grund som direktiv 2011/16/EU, dvs. artikel 115 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), som syftar till att säkerställa den inre marknadens funktion. I artikel 115 i EUF-fördraget föreskrivs om tillnärmning av sådana lagar och andra författningar i medlemsstaterna som direkt inverkar på den inre marknadens upprättande eller funktion och gör tillnärmningen av lagstiftningen nödvändig.

Kommissionen anger att för att säkerställa att den inre marknaden fungerar väl och på lika villkor när det gäller medlemsstaternas förmåga att korrekt övervaka genomförandet av direktivet om administrativt samarbete, ska skattemyndigheterna i alla EU:s medlemsstater ha tillgång till nödvändig tillträdesbehörighet.

Regeringen anser att det är en riktig bedömning.

Proportionalitetsprincipen

Enligt kommissionen så belyser de problem som identifierats det faktum att skatteflyktingar och deras medhjälpare alltid inriktar sig på de regelverk där transparensen är svag och utnyttjar sårbarheten i deras tillämpning. För att säkerställa att sådana möjligheter begränsas och för att garantera lika villkor mellan medlemsstater, är det nödvändigt att definiera ett gemensamt regelverk som gör det möjligt för skattemyndigheterna att uppfylla sina övervakningsskyldigheter.

Enligt kommissionen är förslaget därmed det mest proportionella svaret på det identifierade problemet. Därför går de föreslagna ändringarna inte utöver

vad som är nödvändigt för att åtgärda de berörda frågorna och uppnår på detta sätt fördragets mål om en väl fungerande inre marknad.

Enligt kommissionen är förslaget förenligt med proportionalitetsprincipen som anges i artikel 5.4 i fördraget om Europeiska unionen.

Regeringen instämmer i kommissionens bedömning att förslaget som helhet är förenligt med proportionalitetsprincipen.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget har remitterats. Remissvaren ska vara inkomna senast den 31 augusti 2016. Förslaget behandlades första gången i rådsarbetsgruppen för skattefrågor den 19 juli 2016 och kommer att behandlas där igen den 6 september 2016.